

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joi și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiin pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidieceșane, Sibiin, strada Măcelarilor 47,
și la expedițiunea de inserțiuni Haasenstein & Vogler in Viena, Praga, Budapeșta etc. etc.
Correspondențele sânt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiează.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru
fie-care publicare.

Revista politică.

Desbaterile asupra adresei în casa deputaților din Budapeșta curg ca un torent, care cu cât curge mai îndelung, cu atât se umflă mai tare. A ajuns tréba de ineseși diarelor magiare li se pare, că prea se îngroșă gluma. Provocările și replicile sânt atât de multe și atât de nedelicate încât „Kelet” de eri cu indignațiune patetică și totodată aristocratică se plânge, că parlamentul unguresc este apăsât până la nivelul, pe care se află parlamentul român, (?) și grec (?) Dice nobilul diariu că numai pâlmuiele mai lipsesc din parlament... Și toate necuviințele aceste le încarcă, „Kelet” în spinarea opozițiunii, cu deosebire în spinarea opozițiunii estreme. Mai mare este necasul organului liberal guvernamental asupra acelor ce es din partidul așa numit liberal și devin în cele din urmă membrii ai opozițiunii estreme, precum C. Eötvös și alții, și asupra lui „Pesti Naplo”, care fără de nici o milă combatte pre ministru president, pre guvern și partidul acestuia.

Comparând văierarea acesta cu văierarea a lui „Naplo” din zilele din urmă situațiunea politică din Ungaria are o înfășurare destul de neplăcută. După „Naplo” „Tisza nu móre ca un cerb urmărit de vânători, ci ca un bolnav închis în spital și partida liberală nu cade ca o colônă în urma unui cutremur, ci ca un arbore putred, a cărui ramuri se uscă și se frâng unul câte unul.” După acest limbajiu figurat, citata fôie înșiră, cum unele comitate se deslipeșc pe față de partidul guvernului și trec în castrele opozițiunii.

Înfășurarea neplăcută a situațiunii se măreșce când un organ de talia lui „Pesti Naplo” predică sus și tare: „Guvernul este urgisit și majoritatea (din parlament) izolată de către națiune; guvernul trăiesce pe cât timp apasă națiunea cu puterea; majoritatea esistă pe cât timp națiunea suferă ca deputații ei să se

întorcă în contra ei. Nu cred ei, că contrastul se înăspresce, cu cât politica guvernului e mai caprițioasă? Și nu li lor témă, că ruptura între guvern și națiune va fi mai adencă, antipatia către ministeriu și partidul său mai veninosă, cu cât adecă contradicțiunea este mai îndelungată și cu cât va scî mai mult, că guvernul nu cede, ci stă și constringe națiunea la supunere. Contradicțiunea acesta duce la ciocnire. Voiesce guvernul și partidul liberal, ca în Ungaria să se încaiere poporul cu cei puternici? Să nu credă nimenea, că lupta dörme; națiunea mai așteptă puțin, așteptă ca dieta să lucre, ca dieta să o apere contra guvernului și contra politicei sale. După atâtea desamăgiri națiunea încă tot s'a mai încređut în deputații ei. Intre atâtea sute de ômeni abia s'a sculat unul, care să dică guvernului și politicei sale un veto. Din contră armata servitorilor pășesce cutezând și emfatică înainte.”

Grațiosități de aceste, am pute cita multe, și când ar fi după ele ar trebui să credem, că sântem în ajunul unei sğduiri interne. Amărăciunea acesta se va termina cu desbaterea adresei, adresa se va vota și cei cu limbajiu acesta înverșunat vor trece la ordinea zilei dicând în urma urmelor, că față cu evenimentele n'au ce se face.

Pentru afacerile Bosniei și Erțegovinei s'a instituit o comisiune. Comisiunea este compusă din trei delegați ai ministerielor comune și din doi ai ministrilor presidenti.

Este caracteristic, că membrii din delegațiunea austriacă se retrag mereu, depunându-și mandaturile.

Misiunea lui Šuvaloff la Viena ocupă necontentit diuaristica, fără de a pute éși din conjeturări. După unele foi, îndeosebi după cele oficiose, Šuvaloff s'a depărtat dela Viena fără de a fi obținut vre-un rezultat pozitiv, după altele am avé două variante și adecă: Andrassy s'a înțeleș de nou cu Rusia asupra celor ce au să urmeze

în privința împărțirii mai departe a Turciei. Ceealaltă variantă e ceva mai complicată și s'ar pără a fi calculată pentru cazul, când propunerile rusesci n'ar fi fost ascultate și primite în Viena. Rusia, care voiesce, cu ori ce preț, să realizeze tratatul din Berlin și totodată să evite conflicte noué, invită pe puteri să întrevină milităresce. Rusia vrea, ca Tesalia și Epirul să fie ocupate de Francezi, Albania de Italiani, iară trupele rusesci din Rumelia orientală pentru restaurarea ordinei se ocupe Macedonia.

În România au avut loc alegerile comunale. Alegerile aceste care se face la fie care 6 ani au însemnătatea, că rezultatul lor revărsă o lumină asupra dispozițiunii politice din țară. De astădată alegerile aceste au éșit favorabile pentru conservatori. Câtă importanță li se dau în România vedem din cele ce reproducem după „Rom. Lib.”

Iată ce dice acest diariu:

Mai întâi de toate, conservatorii din București au avut tactica, de a se pregăti în taină și a se presenta disciplinați la urnă; ei n'au publicat nici o listă, așa că rezultatul a fost o surprindere pentru mulți. Sântem porfă și în București, după cum a fost în Iași, generalul Florescu, cel puțin, n'ar fi fost ales.

A două cauză este în desbinarea ce domnese, din nenorocire, în partidul liberal, și în puțină serioșitate arătată în intrunirile pregătitoare.

Că este desbinare în partidul liberal, noi am semnalat de timpuriu acesta opiniunii publice și am făcut respunđător guvernul de acea nenorocită schismă. Cât de însemnat era partidul liberal național format la Mazar-pașa! astăzi el este desgrădinat și condus de câți-va bărbați, mai toți obosiți, usați și desgustați... Fracțiunea rămasă la cârma statului este combătută de atâți bărbați, cu însemnătate în această țară, ca dd. Lepureanu, Sturza, Vernescu, Ghica și alții,

cu cari lucraserăm laolaltă, încălđit de frumoșe șperanțe în contra unu regim de fals și de risipă. Schisma acesta este durerôsă, ea a început să-și arate efectele.

Când, acum o lună de zile, priyam cu indignațiune descompunerea partidului liberal național, și făceam apel la reunire, câti-va îngâmfați ai puterii ne răspundeau cu un suris de siguranță: „Puțin ne pasă de domni dela Mazar-pașa; sântem noi destul de tari spre a face fericirea țării...” Acelor îngâmfați, le arătăm pe generalul Florescu eșind din urnă, îmbrăcat în mantaua încrederii unui mare număr de proprietari ai capitalei.

Cât despre puțină serioșitate arătată în intrunirile pregătitoare, am vorbit în destul în zilele trecute. Vom observa însă astăzi, că nu se așteptă până în ziua din urmă, spre a fipsa o listă de candidați; că nu se aclamă, fără desbateri, un șir de nume, de către câți-va cetățeni aduși într'adins pentru acest scop; că nu se nesocotesce presentia bărbaților serioși, prin îmboldirea celor îndrășneți de a vorbi ceasuri întregi la nimicuri.

Și fiind-că confrății nostri de la „Românul” ne vorbesc cu prilegiul fidelor, ne vom permite să zicem: Da, disciplina face forța partidelor, dar disciplina întemeiată pe consătuirea serioșă a căpeteniilor, iar nu pe lozinca dată de câți-va apilpisiți pentru cuvântul, că au trecut în câteva mahalale, se cred în drept de a reglementa voința cetățenilor și de a da tonul mișcării liberale. O asemenea disciplină este o abdicare, și ori-ce cetățean cu demnitate, nu-și a-servesce voința la caprițul unor îndrășneți fără valoare. — Eram de față la intrunirea de Joi se-ra, și cu ochii am vėđut cum mai mulți comercianți, medici, profesori și legiști au plecat de la Ateneu, indignați de tertipurile fără perdea, ce se jucau de unii iscusiti și de secăturile ce se vorbeau de unii oratori improvișiți, neobici-

FOIȚA.

Espozițiunea de la Paris.

I.

Din Mercurea prin Viena la Paris.

Impresini de voiaj. — Pe Valea Murășului. — Pe Pusta Ungariei. — Budapeșta: arhitectura, insula Margaretei, fortăreța Budei. — Dealungul Dunărei. — Lângă aripele Carpaților. — Câmpul Marchei. — Viena: o cină românescă, ceva istoric, bulevardele Ringului. — Reședința imperială, piața Schiller, Opera mare, piața Schwarzenberg, museul austriac, bisericile, subrbinul jidovesc, Belvedere Palatul Lichtenstein.

Împregiurarea, că cunoșteam numai un petecel neînsemnat al lunei, adecă Transilvania patria mea, precum și unele părți ale României, m'a îndemnat a întreprinde cu soția mea un voiaj la Paris, pentru a studia relațiunile acestui Babylon modern, a profita totodată de espozițiunea universală și a cerceta orașele, prin cari duce calea către ținta voiajului nostru. Dorința noastră a fost să vedem și esperiăm cât se pôte de mult în scur-

tul timp ce ne sta la dispoziție, pentru că cine știe când vom mai avea ocaziunea să întreprindem un voiaj așa de lung și interesant?

Acum după ce ne-am reñtors din această călătorie, m'am decis a publica o parte din esperințele făcute și anume în șirul, în care mi le-am câștigat. Este însă lucru firesc, că acum nu mai pot descrie diferitele lucruri în modul, în care m'au impresionat la prima lor vedere, ci descrierea mea trebuie să fie ici-colo comparativă. De altă parte, pentru a evita repetiri, acele regiuni, prin cari în calea către Paris am trecut noștea, ér la reñtorcere ziua, le voi descrie numai așa, după cum le-am putut vedé la lumina zilei,

Aflu de prisos a enara pe larg impresiunile, cu cari m'am despărțit de patriă, pentru că ori și cui este cunoscut, că omul, care posedă cam puțină cunoștințe practice, puțină esperiință care d. e. încă n'a vėđut oraș mai mare decât București, nu va pute pleca de acasă într'un voiaj așa de mare fără ôre-care esitare și șfială.

Eu încă am simțit binișor acest soiu de șfială, deși eram pėtruns de dorul de a vedea și îmbrășișa lumea întregă.

Este ceva curios în natura omului, că nu arareori patria sa i pare strimță și prea puțin senină. Pentru aceea dorește adese ori să sbóre prin lume și astfel plécă în străinătate plin de iluziuni frumoșe. Dar iute se va convinge, că l'au amăgit multe șperanțe, deși de altă parte l'au încântat multe din cele vėđute. Într'adevăr, întemplantându-se ca cineva să se disjoste vreodată de patria sa, va face bine, să plece în străinătate, pentru că aci și va cura de sigur bóla, ér iubirea de patriă va renaște cu puteri noué. Curénd va observa, că nici lumea, nici ômenii din străinătate nu's cu mult mai perfecti, decât sânt cei de acasă; ba din contră va esperia adeseori, că din timpl noros, ce domina în patriă, a ajuns într'o plôie urită, ér acest botez îl pune earăși la cale.

Cam prin aceste faze am trecut și eu. —

Acela, care cunoșce frumșea țerei noastre la pôlele Carpaților va ști cât este de plăcut voiajul între Alba-Iulia și Arad. Trenul nostru pare a nu avea tocmai aripi de vapor, pentru că înainteză încet și ne lasă timp destul să medităm asupra reminiscențelor istorice deșteptate în noi la vederea locurilor de pe Valea Murășului. La Maroș-Porto trecem preste acest riu și îndată sosim la Vințul de jos, unde se află castelul, în care fù ucis cardinalul Martinuzzi la 1551, ér stațiunea Șibot zace pe un câmp fertil, câmpul pânei, cunoscut prin victoria lui Stefan Băttory și a lui Paul Chinez asupra lui Ali-Beg la 1479. La Orăștie ne aflăm pe fostul fund regiu, „im Lande unter dem Walde”, ér la drépta Murășului lăsăm scaldele mici de lângă Gyogy. Apoi ajungem la Piști, unde se varsă în Murăș riulețul Streiu, cunoscut prin apărarea puntei de Generalul Bem contra Austriacilor la 1849.

Dela Piski se estinde o aripă a călei ferate prin valea Hațegului până la Petroșeni, regiuni clasice multele

nuiți de a respecta publicul cult, și silindu-se a amăgi, prin câte-va frase sfărăitoare, bună credință a cetățenilor cari ascultau cu nevinovăție.

Nu în asemenea condițiuni, se pregătesc partidele, se ficsază candidații și se formază disciplina. Noi vom, ca cei mai buni din partid să conducă lucrurile, iar nu guralivii pierduți prin stratele de jos a le priceperii. Iacă de ce au triumfat conservatorii în col. I din capitală, unde majoritatea alegătorilor sunt liberali.

Acum, că arătarăm cauzele înfrângerii partidului liberal, să gândim la viitor și să vedem în ce trebuie să ne folosim de această lecțiune.

Alegerile comunale sunt preludiul alegerilor pentru viitorile camere. De sigur, că atunci conservatorii vor intra mai pregătiți în luptă și vor face mari sacrificii pentru a dobândi majoritatea în parlament; și o vor dobândi, dacă partidul liberal va stăruși în desbinare, dacă partidul liberal va procedea cu aceeași ușurință în lupta electorală.

Spre a înlătura nenorocirea, de a mai vedea încă odată edițiunea administrațiunii de șapte ani a conservatorilor, noi vom repeti, cu sinceritate, bărbatilor dela guvern: Reconstituși partidul liberal-național dela Mazarpașă; imputerniciși ministeriul cu elemente inteligente și capabile de a conduce bine deosebitele ramuri ale serviciilor publice; desfaceți-vă de slăbiciunile, cari vă fac a încredința însemnate sarcine publice unor nulități, cari devin cu atât mai de nesuferit, cu cât sunt mai sus puse; faceți apel la cei buni, consultați-vă cu densusși și rugați să vină în ajutoriul țării, căci de multă muncă reparatoare are trebuință densa, spre a se scula în picioare și spre a putea pași înainte.

Correspondența particulară de „Telegraful Român.”

Lângă Arad, 5/17 Noemv. 1878.
A trecut o lună de zile chiar, de când protopopul Aradului Ioan Raț, s'a mutat la cele eterne și din cei mulți contemporani, amici și binecunoscuți ai săi nu s'a aflat nimenea, ca să pună în vederea pré stimatului public român măcar câte-va schițe biografice și caracteristice din viața lui.

Să mi se permită, ca unuia care conserv în viață memorie tot trecutul marelui protopop, încât se pôte într'o coresp. la un diar, a da o informațiune esactă despre densus!

Protopopul Ioan Raț s'a născut în 1818 în suburbiul Oradiei-mari (Várad-velence sau Katona-város) din părinții, Demetriu Raț, fratele feri-

ditului episcop al Aradului Gerasim Raț și Andronica Rocsin. După tată dară a fost înrudit cu Rațescii din Roit și după mamă cu Rocsinescii din Micherechiu (comitatul Bihor).

Era în al 14-lea an Ioan Raț, când unchiul său, episcopul, l'a poștit la sine și l'a introdus în cariera muselor. Tinerul student s'a distins prin talentul său, purtarea sa și dexteritatea sa în arta oratorică. — La finea fie-cărui curs scolaric provoca rivalitatea conscolariilor — prin escelenții săi calculi, — dar cu atât mai vârtos atrăgea atențiunea unchiului său asuprași, încât, la vocea unchiului, întrerupse cursurile juridice și se reintornă la Arad cu un admirabil testimoniu din „filosofie“ — spre a se prepara de cariera preoției. — A frecventat dar teologia, și numai decât a devenit profesor de teologie, iar în 1844 s'a consacrat de protopop al Aradului.

Să nu se cugete, că la acesta demnitate a ajuns prin patronagiul unchiului său, nu! interesele națiunii și bisericiei l'au cercat și chemat să conducă tractul cel setos după Român de inimă și caracter. — Dacă ar fi așteptat fericitul epp să se angajeze Ioan Raț la protopopie, de sigur alt individ ar fi ocupat acel post, și atunci omul de caracter, tact, energie, activitate, prudență și rezoluțiune ar fi escelat pe alt teren, dar în tot cazul în interesul înaintării și prosperării noastre!

Evenimintele din 1848 a aflat tractul Aradului în mâinile bărbatului doririlor. — Protopopul Ioan Raț abia de 4 ani în această calitate a pus în mișcare scóterea limbei slavone din scóla română și biserica catedrală încât tactului densusului se pôte atribui, că în 24 Iunie 1848 s'a celebrat prima dată cultul divin și s'a cântat numai românesce în biserica catedrală.

Congresul ținut la 1849 în Chișineu pre protopopul Ioan Raț la restul că combinațiunile și în fine concludusul aceluiși congres — în virtutea căruia lângă episcopul mai puseră și un vicariu, — pre el, de și nepot episcopului, nu la alterat într'u nimica.

În anul însă 1850, când sub conducerea episcopului se țină sinodul în Arad, protopopul Ioan Raț a escelat cu principiile, ideele, și ținuta sa politică națională, încât în tot comitatul Aradului deveni cel mai venerat bărbat, ca un mecenat și părinte adevărat.

În decurs de un deceniu apoi, când în capul unei deputațiuni, când ca membru în alta, a reprezentat interesele și cauzele noastre naționale pe la Înaltul Tron.

„Sed nunc venio ad fortissimum virum!“! Grațioasă diplomă împărătescă

din Octomvre 20 an. 1860 pre protopopul Ioan Raț la aflat la culmea misiunii sale. — Densusul s'a ingerat la nouă sacrificii, a apucat frânele unei intruniri din bărbății din centru și provincia, de unde s'a lătit setea de cultivarea poporului, și acesta intrunire a fost sorgintele înființării „Asociațiunii pentru cultura și conservarea poporului român în Arad“.

În anul 1861, I. Raț a fost primul luptătoriu în adunările municipale; prima voce română a resunat din a lui pept în sala comitatului Aradului. — Și de aci apoi urmară lupte continue între elementele magiar și român, — publicate în fôia: „Pentru animă, mente și literatura de Dr. Iacob Brendușan 1861“.

Românii se vedură neîndreptății, motiv destul de grav, ca să-și manifeste neîndestulirea la grația Maiestății Sale; — protopopul Ioan Raț primii misiunea de — a acurge la Înaltul Tron în o deputațiune, carea esoperă de la grația prea înaltă, denumirea de comite suprem (în an, 1865) a neuitatului Georgiu Popa.

În scurt după reorganizarea comitatului, și alegerile de deputați diețali, — protopopul Ioan Raț se pără nemulțămît cu rezultatul luptelor și sacrificielor Românilor. — Densusul acceptase succese în conformitate cu activitatea desvoltată, — pe terenul ecuității și dreptății; — dar observând în loc de acestea unele transformări radicale în alegerea organelor de administrațiune, — a lăsat terenul de conducere altor bărbăți, însă la activitate, interesare și sacrificii n'a renunțat până la mormânt.

Protopopul Ioan Raț în sfera sa de activitate protopopescă împlinea forțe multe dorințe nobile a preoției deși nu'i făcea promisiuni. — În el a perdut preoțimea din tract pre cel mai rezoluț și curajos al interesele, și scia de altminteru pedepsi vițiurile dar cu sfaturi și cuvinte părintesci și în casuri estreme în drépta și moralisa și cu cuvinte și modalitate mai aspră, dar niciodată nu uita de susținerea vasei preoției din tractul seu! — Tractul Aradului mai mult îl va apreuși pre Ioan Raț, după perderea lui! — Ține minte tractule!

M. B. B.

Lugoș, 15 Nov. n. Ca recept sigur*) pentru de a pute asigura viito-

*) Nu împărtaşim vederile coresp. în ceea ce priveșce „receptul...“ pentru că îndată ce dreptul de alegere nu este supremat, rezultatul alegerei nu se mai pôte atribui altor împregiurări, ci voinței votanților.
Red.

riul membrilor familiari se pune în vederea onoratului public următoriu:

Protocol

luat în ședința estraordinară a reprezentanței comunale ținute în Lugoș în 1-a Noemvrie 1878 sub presiul dl. Ludovic Szivoș, jude cercual de administrațiune, în cauza alegerei unui al 2-lea vice-notariu la Lugoș, (Comitatul Carașului).

Nr. 66.

Domnul president Ludovic Szivoș, jude cercual de administrațiune, încunoscinteză pre cei preșenți din ședință, că în urmarea alegerei escrise pentru ocuparea postului de al II-lea vice-notariu pre 4 Noemvre a. c. s'a subșternut de cătră mai mulți reprezentanți și locuitori din Lugoșul-germán o rugare, ca să se susțină la candidare pentru postul acesta în înțelesul unei invoieli a comunelor intrunite a Lugoșului român și germán, carea se datéză din anul 1796 și s'a renoit prin reprezentanța comunală în anul 1872 — usul de pân'aci, și la împregiurarea, că I. vice-notariu e român, ar fi să se ocupe postul de al II-lea vice-notariu numai prin un neromán, prin urmare și de concurenți să se privescă numai neromânii; se provócă reprezentanța să decidă în cauza acesta.)

Dnul reprezentant Ioan Vlad declară, că nu pôte încuviința rugarea presentată, fiindcă prin legea actuală de alegere s'au nimicît tóte invoeliile de asemenea natură, și în genere nu pôte pârteni o procedură, care e în contra lepei; sânt deci de a se candida toți competenții, cari vor documenta cualificațiunile recerute.

Dnul St. Pap pârținește rugarea. 2)

Dnul C. Bredicean declară, cumcă rugarea acesta țintesce cestionarea legilor positive, și ca atare nici nu pôte fi obiect de protractare. — Propunecă reprezentanța să trecă la ordinea zilei!

D. St. Pap primesce propunerea dlui Bredicean cu adausul, că în cazul present să se susțină alternativa de până aci, cu atăta mai vârtos, că și dela aparițiunea lepei noué comunale încóce precum dovedesc acesta protócolele, la alegerile comunale din Lugoș tot astfel s'a purces.

D. reprezentant I. Vlad declară, că propunerea acesta nu se pôte lua

1) Dlui Szolgábiráu Ludovic Szivoș i-a succés a și mărita două fete după románi, pentru a treia feta însă acum a aflat un mire de naționalitate germánă. Hinc illae lacrimae pe contul egalei îndreptățiri.

2) Advocat tiner, care cu locul nașterii sale în Szegedin nu și-a putut afla nici o ocupațiune.

rămășițe de pe timpul Romanilor, clasice prin frumșeta lor naturală și interesante prin porturile și datinele românilor de acolo. Calea noastră ne duce însă tot pe lângă Murăș și aci avem un prospect minunat asupra vâlei Streiului, Murășului și asupra munților Hașegului, avuți în aur, telur și fer. Maiestos ni se arată Rățezatul, înalt de 2496 m., ér lângă Deva ne atrage atențiunea o colină conică de trachyt, înaltă de circa 200 m., a cărei culme e încoronată cu ruine. Regretând, că nu putem gusta prospectul de pe această culme, trecem pe malul stâng al Murășului, lăsăm în drépta ruinele unui castel roman la Vișel și ajungem la Branicea, unde se află castelul renumitului literat magiar Iozsika, care fu esilat și a murit la Dresda în 1865.

Tot așa de romantic este ținutul pe la Murăș-Ilia și Gurasada, unde vedem în drépta Dobra cu ruinele unui castel.

Puțin mai încolo ajungem la granița Transilvaniei, unde ne luăm adio

dela patria noastră frumoasă și cufundați în gânduri de revedere rămănem indiferenți față de neîsemnatele stațiuni ce mai întimpinăm până la Radna. Aci însă ne căștigă privirea o biserică mare cu două turnuri, renumită pentrucă posede o icônă făcătoare de minuni a Maicei Domnului, la care peregrineză creștini din tot giurul. Vis-a-vis de Radna, la țermurele stâng al Murășului, zace Lipa sau Lipova, depositul principal pentru sare transilvaneană. În stânga vedem munții Aradului plini de vii renumite, din cari se pregătesce vinul virgin menezșan. Tot aci zace ruina și satul Siria (Világoș), cunoscută prin capitulațiunea ostirei unguresci sub Górgey în 1849, ér escușiunile de morțe ce au urmat acestei predări s'au întemplat în orașul Arad, la care sosim.

Aradul este un oraș mărișor, are 32,000 locuitori, ér comunicațiunea frecuența de nai de negoț ce vedem pe Murăș ne spune, că posede și un comerțu considerabil. Dela Arad duce o linie a călei ferate spre Timișóra; noi ne ținem de a două linie, ce duce

cătră Pesta, peste Pusta Ungariei, o mare uscată, ici colo cu câte o baltă de apă de plóie. Pare-că ne aflăm într'o Sahara în miniatură, numai cât până aproape de Pesta nu observăm nici o urmă de oaze. Ochii nostri, de dați a privi cu interes la regiunile romantice ale Transilvaniei, se închid aci spontan, dar deși sântem prăjiți de o căldură înădușitoare, Morpheu refusă a ne primi în brațele sale. Dacă amintesc, că la Csaba se taiă calea noastră cu cele ce vin dela Oradea și Szegedin, — că lângă Gyoma trecem preste Crișul-mare, — că la Szolnok mai vine o cale dela Debreczin, ér alta duce la Hatvan și că aci trecem Tisa, — am descris tóta calea lungă până la Czegled, căci tóte aceste locuri nesuferibile stérnesc puțin interes în călător. Czegled, un oraș cu 22,000 loc., unde se unesc calea noastră cu cea dela Kecskemét, zace încă tot pe pustă, și abia aproape de Steinbruch dărim delurile Budei, cari sânt întâia variațiune în acest deșert monoton și desgustătoriu. La Steinbruch vedem câteva fabrici și bereria colo-

sală a lui Dreher. Dreher, care posede bererii în giurul Vienei și filiale în Paris etc., este cel mai avut berariu în Austria și plătește statului în fiecare an o contribuțiune de 1 milion și jumătate fl. v. a. Dincolo de Steinbruch vedem în stânga pădurea Budapestei, și astfel, după ce am percurs circa 440 kilom., sosim în capitala Ungariei, unde facurăm o pauză de o zi.

Numele Budapesta datéză numai dela 1873, adecă de când Pesta, Buda, Buda Vechiă și Steinbruch s'au întrunit într'o singură comună. Acest oraș, fundat de Romani, ajunsese la însemnătate deja în evul meș, dar în seculul al XVI și XVII-lea decădu cu totul prin deseale resboie cu Turcii și numai de 150 ani încóce începă a înflori la o viață nouă. Acum numeră 280,000 loc., și după Viena este cel dintăiu oraș comercial în Austro-Ungaria.

(Va urma).

la dezbateri, din cauză că nu s'a înscințat cu 24 ore mai înainte.

D. reprezentant Coriolan Bredicean declară, că în înțelesul legilor fundamentale actuale a patriei, precum și în înțelesul legii de naționalitate și a legii comunale nu se poate despoia nici un cive al statului magiar de dreptul egalei îndreptățiri, prin urmare nu se poate esclude nici un competent, care documentează în destul calificatiunea, declară mai departe alternativa de până aci, care verbaliter se referese numai la jude și jurati, nu însă la notariu, de nelegală, căci decisul unei reprezentanțe comunale nu poate, dar nici nu e iertat să răstorne o lege pozitivă.

Învoala vechiă s'a anulat prin legea comună, er decisul reprezentanței din 1872 nu poate fi deobligatoriu pentru reprezentanța actuală, care e compusă din membri noi; dar propunerea e și în contra concursului scris; ³⁾ pretinde deci ca alegerea să se efectueze în înțelesul legii actuale.

În urmarea provocării din partea dlui președinte se purcede la votisare și se obțin 13 voturi pentru propunerea dlui St. Iosif Pap, er 7 contra.

Sa decida:

deci cu majoritatea voturilor ca la alegerea proiectată să se propună de candidați numai 2 români și fiindcă din trei competenți însușiți numai unul Ludvic Behr ⁴⁾ e neromân, dacă până la alegere alți neromâni nu vor competi, numai acesta să se pună în candidare. ⁵⁾ În contra decisiunii acesteia minoritatea apelază.

Protocolul Congresului din Berlin.

Protocolul Nr. 18.

Ședința din 11 Iuliu 1878.
(Urmare).

Comitele Șuvaloff aduce la cunoscința congresului, că din cauza deosebirii ce există în hartele geografice pentru valea Alach-Kerdului, o înțelegere urmază a se stabili mai târziu la fața locului între comisarul ruși și turci. Lordul Salisbury dorind ca un delegat engles să 'i însoțiască comitele Șuvaloff a consimțit la acesta. Lordul Salisbury adaogă, că de altmintrelea nu este nici o obiecțiune în contra admiterii delegaților a altor puteri.

Comitele Șuvaloff respunde, că nu este loc de a trimite o comisiune europeană spre a face delimitări de frontieră în Asia.

Nici o observațiune prezentându-se în privința delimitării în Asia, președintele declară, că acordul ce s'a făcut este primit de Congres.

Mai înainte, ca Înalta Adunare să continueze ordinea zilei, Caratheodory Pașa cere inserțiunea, la finalul articolului asupra Bosniei și Erțegovinei cetit în ședința de ieri, a cuvintelor următoare: Guvernele Austro-Ungariei și Turciei se rezervă a se înțelege asupra detaliului.

Comitele Andrassy nefăcând nici o obiecțiune, acest adaos de cuvinte este primit de Congres și imediat inserat în articolul de care este vorba.

Președintele invită pe d. Desprez, raportorul comisiunii de redacțiune, ca se termine cetirea proiectului de tractat începută în ședința de ieri.

D. Desprez indică mai înainte, că s'a finit compt în paragrafele adiționale de decisiunile luate ieri de Înalta Adunare, relativ la termenele ficsate pentru evacuare în Muntenegru și în Serbia: un alt paragraf suplimentar a fost pus în capitolul Dunării în privința farului insulei Șerpilor.

Escelența Sa, după ce a cetit aceste

³⁾ Unde nu se recere calificatiunea de „neromân“.

⁴⁾ Un tânăr fără nici o calificatiune, dar fiuturiu ginere a dlui Szolgăbrău unguresc.

⁵⁾ Alegere liberă! constituțională! având par force numai un candidat. Drept are proverbiul român: „domnii fac legea!“ ei o strică, ei o fac, dar Românii stau și tac.

diverse dispozițiuni, cetese apoi restul proiectului de tractat.

Articolul relativ la reglementul, ce rămâne a se elabora pentru provinciile creștine din Turcia europeană, pusă sub administrațiunea directă a Porții, este obiectul unei discuțiuni între lordul Salisbury, Caratheodory Pașa și d. Desprez, în privința analogiei, ce rămâne a se stabili între acest reglement și acela, care este deja în vigore în Creta. Resultă dintr'acosta, că dēnsa nu se va aplica și la regiul financiar, și că cuvintele următoare, precum propune comisiunea de redacțiune, se vor adaoga articolului primitiv „deosebindu-se ceea ce privește scutirile de impozite acordate Cretei.“

Paragraful relativ la mediațiunea puterilor în cazul, când Turcia și Grecia nu ar parveni să se înțelegă pentru rectificarea fruntărilor indicată în protocolul 13, dă loc la o cerere de amânare din partea lui Caratheodory-Pașa. Escelența Sa adaogă, că ascēptă instrucțiuni de la Pōrtă pentru a dōua și.

Președintele țice, că paragraful de care este vorba, exprimă o dorință a Congresului, iară nu o rezoluțiune, la care Pōrtă este rugată a consimți. Puterile se mărginesc a exprima, că s'nt animate de dorința de a vedē reușind negociațiunile, și asupra acestui punct, nu pare ca Pōrtă să aibă o opiniune de dat, nici o decisiune de luat, în Congres.

D. Desprez cetese articolele, asupra Asiei, a căror câte-va detaliuri topografice nu vor pute fi redigiate într'un mod definitiv, mai înainte ca comisiunea de redacțiune să fi primit textul comisiunii de delimitare.

Cetirea paragrafelor relative la Khotur și la Armenia nu este urmată de cât de observațiuni de formă. Asupra paragrafului relativ la tratatele de Paris și de Londra, lordul Salisbury reamintese, că la prima vedere a manifestat într'o ședință precedentă ore-care temeri asupra redactării acestui articol. Aceste temeri au dispărut acum în parte, prin esplicările ce au luminat Congresul. Escelența Sa se mărginesc astăzi, a cere inserțiunea în protocol a declarațiunii următoare, carea nu angajiază de cât guvernul său:

„Considerând, că tractatul de la Berlin va schimba o parte însemnată a învoirilor sancționate de tractatul de Paris din 1856, și că interpretarea art. 2 al tractatului de Londra, care depinde de tractatul de la Paris, pōte fi astfel supus la contestări; „Eu declar, din partea Angliei că obligațiunile Majestății Sale Britanice; concurând încheierea strimțorilor, se mărginesc la un angajament cāttr' Sultanul de a respecta în acēstă privință determinațiunile independente de Majestatea Sa, conform cu spiritul tractatelor esistente.“

Comitele Șuvaloff, și reșervă dreptul, de a face a se insera în protocol o contra-declarațiune, dacă este loc a o face.

Terminându-se cetirea proiectului de tractat, d. Desprez aduce la cunoscința Congresului proiectul de preambul.

Congresul adoptă redacțiunea acestui proiect, aprobat în întregul său, și cetit acum de cătră d. Desprez. O a dōua cetire a proiectului complectat prin amēnunțele ce lipsesc încă, și dresat, articol de articol, va avē loc în ședința următoare.

Comitele Șuvaloff aduce la cunoscința Înaltei Adunări, că lordul Salisbury a primit telegrame, cari indică cele mai deplorable desordine în districtele Rhodopolui; după aceste informațiuni o populațiune de mai mult de o sută de mii de omeni s'ar găsi într'o completă anarhie: sate ar fi fost arse, masacre, violențe și escese grōsnice ar fi fost comise. Escelențele Lor, cred că este vreme a se pune un termin cat mai neîntârziat unor asemenea atrocități. Comitele Șuvaloff observă, că localitățile, de cari este vorba, nu s'nt în circumscripțiunea comandatului cap al armatei ruse și crede, împreună cu lordul Salisbury, că ar fi oportun, de a trimite la fața locului comisari europeni, cari ar fi însărcinați de a provoca adoptarea unor mēsurī represive.

Comitele Șuvaloff este de părere, că guvernele ar pute invita reprezentanții lor de a desemna delegați.

Președintele întrēbă, care ar fi puterea executivă a acestor comisari.

Comitele Șuvaloff respunde, că nu pōte să o arete acum, dară că în lipsa trupelor rusesci trebuie să se spere pe concursul autorităților locale.

Principele Gorciacoff este de părere, că îndeplinind misiunea ce li-se va încredința comisarii au de asemenea îndatorirea de a verifica esactitatea evenimentelor semnalate lordului Salisbury.

În urma mai multor păreri schimbate între căți-va plenipotențieri, Comitele Saint Vallier cetese un proiect pe rezoluțiune redigiat în acord cu marchisul de Salisbury și astfel conceput:

„Plenipotențiarul puterilor, întruniți la Congresul din Berlin, mīsați de eventualele aduse la cunoscința unor dintre dēnsii asupra suferințelor actuale a populațiunilor Rhodopolui, și a localităților vecine, s'nt de părere, că ar fi de recomandat ambasadorilor la Constantinopole, a se înțelege cu Sullima Pōrtă, pentru trāmiterea imediată a unei comisiuni europene, însărcinată de a verifica, la fața locului, gravitatea faptelor și de a căuta a da un remediu unei asemenea stări de lucruri, pe cât s'ar putē.“

Acest proiect de rezoluțiune este primit în unanimitate de Congres.

Președintele observă, cu asentimentul general, că membrii Înaltei Adunări, adoptând acēstă rezoluțiune, strēină obiectului rezoluțiunilor lor, se conduc nu ca membrii ai Congresului, dar ca reprezentanți a guvernelor respective.

Ședința se rădică la 5 ore și jum.
(Urmēză semnăturile plenipotențiarilor).

Societatea academică română.

Ședința dela 25 Septembrie

Se comunică două adrese ale dlui Grigoriu Tocilescu:

a). Una prin care comunică o copie trasă după originalul aflat în biblioteca imperială din Viena, manuscris român, intitulat „Viața Sântului Iosofat“, compus de logofetul Boțulescu, din Malaesci, în anul 1763, când se afla încarcerat în castelul de la Milan. Se recomāndă secțiunii filologice.

b). A dōua, prin care comunică o serie de iluminățiuni și inițiale copiate dintr'o psaltire manuscrise de Efrem episcopul Radușului, în zilele lui Radu Voda cel Mare și a fiului său Alecsandru, la anul 1618, aflătoare astăzi în biblioteca Certeov din Moscova. — D. Tocilescu arată importanța acestui op sub raportul limbistic, paleografic și artistic, și cere a se trāmite domnișoarei Kakurinaova din Moscova 54 ruble hārtie pentru ostenela descoperirii. — Se recomāndă secțiunii istorice raportul în total, spre a se pronunța la timp asupra cestiunilor indicate; iară pentru plata celor 54 ruble se recomāndă a se prevedē în budget.

D. Sion comunica raportul comisiunii de revisiune a proiectului de dicționar, prin care espune rezultatul activității sale. Societatea ia act și decide, ca comisiunea să și urmărescă lucrarea, totodată a se prevedē în budget sumele necesare.

D. Bariț comunică din partea secțiunii istorice opt procese verbale, relative la diversele lucrări ce i s'au fost recomandat.

În ordinea discuțiunii se pune cestiunea manuscrisului adus de d. I. Crainic, sub titlu de „Avram Iancu și Horea II“, despre care avēndu-se în vedere referatul special făcut de d. Babeș și relațiunile date despre el, Societatea în unanimitate îl respinge.

Al doilea se discută asupra manuscrisului adus de d. Densușan, cu titlu Istoria revoluțiunii lui Horea; se arată societății mai multe obiecțiuni făcute în secțiune asupra acestui operat, și propunerea majorității de a se da autoremului un ajutor spre a se putē duce în Ungaria și Transilvania pentru urmărire de documente cu cari se și complinescă opera, precum și a se dispune tipărirea ei. — D. Sion, cerend cuvēntul țice, că avēnd în vedere cum că operatul în cestiune este imperfect, nu înțelege ca să se ia mēsurī pentru tipărirea lui, până nu 'l aduce autorul revisuit, îndreptat și complinit. Dlui înțelege impor-

tanța propunerii de a se destina o sumă o-re-care pentru misiunea de a se urmări documente proprii la istoria revoluțiunii; acēsta încă cu instrucțiuni anume detaliate, fără ca acēsta se serve ca obligațiune, de a țipări opera dlui Densușan. Pentru partea acēsta de istorie însă, dlui crede, că e mai rațional să se pună la concurs, căci pōte se vor afla scriitori, cari să o tracteze cu mai multă sciință, competență și talent. — D. Ștefanescu observă, că propunerea secțiunii întru acēsta e în contra regulamentului societății; promese să se dea autorului o sumă o-re-care pentru o misiune literară, pentru strīgerea documentelor, de care are trebuință, cum s'a mai dat și altădată pentru asemenea misiuni; dar nu înțelege să se voteze impresiunea chiar de acum, și apoi să se trāmită la o comisiune, nu se imprimă în anale de cât scrieri încuviințate de înțrēga societate și acēsta în urma unui raport al comisiunii respective, care a avut înaintea sa opera completă; prin urmare să i se dea subvențiunea; iar pentru țipărirea în anale va decide societatea la anul. — D. Sturdza unit cu d. Sion în principiu arată, că operațl dlui Densușan, după puținul timp ce 'i a fost dat, ca să 'l aprecieze, are multe așerțiuni nefundate și teorii eronate, cari probēz, că autorul n'a rumegat încă bine subiectul seu. Dacă societatea ar aproba țipărirea ei înainte de a vedē rectificările indicate și umplerea lacunelor, cari le mărturiscesc însuși autorul, s'ar comite o greșelă supusă la criticele cele mai înverșunate; dlui admite să se acorde dlui Densușan mijloce pentru misiunea de a urmări documentele relative la istoria, ce s'a apucat a scrie. D. Maniu arată, că și părerea minorității din secțiune este de a nu se admite țipărirea operatului dlui Densușan iar despre subvențiunea de misiune în Transilvania, țice, că și minoritatea a admis'o, însă să i se dea numai 1000 lei.

Propunerea de 1000 lei, ca cea mai depărtată, se pune la vot și nu întrunesc majoritatea.

Se pune la vot propunerea comisiunii de a se da 1500 lei dlui Densușan, pentru misiunea de a urmări documente în bibliotecile din Ungaria și Transilvania, și se primesc cu majoritate.

Se pune în discuțiune regularea concursului pentru tesa „Țēra nului român“ propus de secțiunea istorică pentru anul viitor. — Dni Sion și Odobescu combat propunerea sub cuvēnt, că tesa acēsta a fost tractată în anul acesta și operatul venit s'a respins; apoi, că pentru anul viitor concursul premiului Năsturel este regulat; în cele din urmă se pune ca argument și aceea, că concurrentul din anul acesta pōte să și publice opera, și viitorii concurenți n'ar putē afla sorginte decāt tot acestea; apoi că pentru asemenea tесе trebuie să se defigă cel puțin 3 ani — dni Sturdza, Maniu și Ionescu combat aceste argumente. În cele din urmă majoritatea admite, ca acēstaș tesa să se propună pentru anul 1881.

Se pune în discuțiune continuarea țipărirei catalogului de monumente epigrafice. După propunerea secțiunii se admite, ca acēsta să se țipārescă în 500 esemplare, și sub forma specimenului, care s'a făcut, pentru care să se destineze o sumă de 2000 lei în bugetul anului current.

Ședința dela 26 Septembrie

Se comunică un dicționar franceso-român, trimis de autorul seu d. T. Codrescu. Se primesc cu mulțămire. Totodată, după propunerea dlui Sion, în considerație, că d. Codrescu a dāruit mai multe cărți societății, se aprobă a i se da gratis câte un esemplar din tōte imprimările societății.

Se depune raportul comisiunii însărcinate cu revisiunea bibliotecii și a colecțiunilor; dar înainte de a se ceti, se dā preferință discuțiunii proiectului de buget.

D. Hodoș dā lectură proiectului și partea veniturilor se votēză cu 108,126 lei 4 bani. Discuțiunea deschidēndu-se asupra spectacolului se votēză mai multe articule, pentru care fusesse date voturi de mai nainte din partea societății. La articolul, care figura sub titlu de cumpărare și legat de cărți, d. Laurian cere să se despartă și să se trecă

sub rubrică deosebită fie-care în parte. Societatea consimte.

D. Sion propune, ca avându-se în vedere, cumcă s'a aprobat, a se cumpăra biblioteca repausatului Papiu, pentru care s'a asemnat o sumă destul de însemnată, pentru această să nu se mai facă proviziuni pentru alte cumpărări de cărți. — Societatea aderă; iar d. Stefanescu, aducând aminte, că încă din anul trecut societatea încuviințase, a se fișa o sumă pentru cumpărare de cărți de știință, și având în vedere, că din sumele prevădute anul trecut, s'a făcut o economie de preste 500 lei la acest articol, propune a se trece pentru anul acesta în buget 1000 lei pentru cumpărare de cărți științifice. — Se pune la vot această propunere și nu capătă majoritate. Ora fiind înaintată, discuțiunea această se suspendă, anunțându-se pentru a două și.

Varietăți.

* (Ilarie Muntean) locot. rezervist de la regim. de inf. bar. Kellner Nr. 41 a murit în Viena în urma rănilor, ce le-a căpătat în Bosnia.

* (Statistică de recompensele expozițiunii universale din Paris). Austro-Ungaria a primit 34 premii mari, 218 medalii de aur, 424 medalii de argint, 427 medalii de bronz, 530 mențiuni, 135 colaborațiuni și două diplome în memoria artiștilor morți.

Total: 1,770.

Rusia a obținut 26 premii mari, diplome sau medalii echivalând cu premiile mari; 97 medalii de aur, 190 de argint, 265 medalii de bronz, mențiuni, 1 diplomă în memoria pictorului Bruni și 16 colaborațiuni. Totalul recompenselor date Rusiei, este de 804.

Grecia a obținut un premiu mare, 11 medalii de aur, 23 de argint, 49 medalii de bronz, 96 mențiuni, 1 medalie de colaborare în grupul V. Total: 180.

* (Un arhitect român), dl Constantin Stefanescu, precum cetim în „Timpul,” ș'a făcut un bun renume în străinătate. D-sa a terminat cu succes școala de belle arte în Paris, medaliat de acesta, societatea centrală de arhitecti din Paris l'a admis printre membrii săi. Acești onore i-a făcut'o și societatea de arhitecti din Bruxelles, și direcțiunea care a presidiat la construirea palatului expozițiunii din Paris l'a găsit destul de demn pentru a-i încredința mai multe lucrări la Trocadero. Pe la finalul anului 1876 dl Censpach, primarul Bruxellesului, l'a angajat a termina un proiect, ce făcuse d-sa cu succes, întrunirea printr'o avenue columna congresului cu piața martirilor și bulevardul de nord.

* (Reserviștii). În prăvălia unui cârnațariu din Oradea-mare a intrat un rezervist, reintors din Bosnia, cu următoarea întrebare: Cu câte un cârnaț, care ajunge dela o ureche a mea până la cealaltă? — „Cincideci cruceri“ fu răspunsul cârnațariului. Soldatul căută banii, îi puse pe masă înaintea cârnațariului și privind în giur dișe: „Trimiteți-mi numai întregul d-voastră magazin de cârnați a casă și faceți mereu încă vr'o câte-va săptămâni tot pentru mine cârnați, căci una din urechile mele o am aici la cap, iar cealaltă a rămas la Tuszla, unde un Bosniaf furisat mi-a tăiat-o; trebuie deci să-mi dați pentru cincizeci cruceri un cârnaț, care să ajungă de aici până la Tuszla!”

PARTEA SCIENTIFICĂ și LITERARĂ.

Comptabilitatea agricultorului.

(Urmare.)

În următoarele ne vom încerca a schița esența comptabilității. Vom

vorbi mai mult cu privire la agricultură, deși comptabilitatea în principiu este una și aceea, ori se aplică de neguțător, ori de fabricant, ori de bance, ori de altă întreprindere.

Comptabilitatea cea mai primitivă și cea mai simplă constă din un registru de cassă. Acest registru de cassă are două rubrici; într-o rubrică se notă suma banilor primiți și în cealaltă suma banilor dați. La sfârșitul lunii sau chiar numai la sfârșitul anului se sumează pozițiunile și subtragând suma banilor dați din suma banilor primiți rezultă prisosul, care de mulți se consideră drept venit curat al întreprinderii. Cât de defectuoasă și cât de greșită este această dare de samă vom vedea îndată. Un agricultor d. e. are lipsă de bani și vinde vitele sale, care prețui au 1500 fl., cu 1000 fl. Acosta sumă el o petrece în registru de cassă sub rubrica „bani primiți”. Dar neajungându-se cu acești bani mai împrumută 500 fl. și și această sumă trebuie să o petrecă sub rubrica „bani primiți”. La sfârșitul anului el sumează pozițiunile și află un prisos de bani de 1500 fl. Dacă va socoti el acest prisos de bani drept venit curat al economiei sale și va crede, că averea sa a crescut cu 1500 fl. se înșală rău. Căci el avea la începutul anului vite, cari prețui au 1500 fl. și acum nu le mai are; căci la începutul anului el n'avea datorii și acum are! Prin urmare averea lui nu numai că n'a crescut, ci a scăzut cu cel puțin 500 fl., deși registrul de cassă arată un prisos de bani de fl. 1500.

Afară de acest defect, comptabilitatea, care constă numai din registru de cassă, are scăderea însemnată, că notază numai lucrurile, ce se desfac în bani; toate celelalte afaceri, cari se realizează în naturalii și în muncă rămân desconsiderate. În agricultură chiar aceste afaceri sunt de importanță și avem lipsă a ne da samă despre ele: Voesc d. e. să știu în ce proporție stă munca folosită la producțiune cu producțiunea însăși? Voesc să știu, că naturalii, ce le-am petrecut în decursul anului, cheltuiala cu brațele, ce le-am întrebuițat la producțiune, covârșesc sau nu producțiunea însăși? Aceste întrebări, dela a căror răspuns atâră totă rentabilitatea economiei, registrul de cassă nici odată nu le poate răspunde. Dela registrul de cassă, precum am văzut mai sus, nu putem cere mai mult, decât să ne spună, câți bani s'au primit, câți bani s'a cheltuit și câți au mai rămas cu sfârșitul anului.

Se simte deci lipsa imperativă a se nota și afacerile, cari nu se desfac în bani. Cartea, unde se notază aceste afaceri se numește Memorial. Dacă d. e. agricultorul ține lucrători, cari se plătesc prin bucate, notază în Memorial, că în cutare săptămână a avut cu totul 60 lucrători, cari au primit plată 10 hectolitre bucate. Dacă d. e. agricultorul are să împlinescă drepturi servitute, dacă are să plătescă contribuțiuni prin zile de muncă sau prin naturalii, dacă vinde produse fără bani etc. etc toate acestea vin notate în Memorial. De sine se înțelege, că toate afacerile notate în Memorial vin reduse în bani, căci altcum nu sunt computabile; pentru reducerea în bani se iau de basă prețurile piaței atât cât privesce brațele cât și produsele.

Așa dară comptabilitatea este acum mai complicată, însă totdeauna mai exactă, și constă din două cărți: registrul de cassă, care notază toate afacerile desfăcute în bani și Memorialul, care notază toate afacerile, ce nu se desfac în bani. Cu toate aceste icona, ce ne dau notațiunile din registrul cassei și din Memorial nu este completă, fiindcă notațiunile așa cum le aflăm nu le putem combina, suma

și asemăna, pentru de a ajunge la un rezultat hotărât. Deci spre acest scop este de lipsă a împreuna în o a treia carte notațiunile din registrul cassei și din Memorial. Acosta a treia carte se numește cartea principală. Cartea principală cuprinde rezultatele registrului de cassă și a Memorialului în combinațiune astfel, încât la sfârșitul anului agricultorul poate vedea cu exactitate din cartea principală în ce proporție stă, munca și valorurile, folosite la producțiune de peste au cu producțiunea însăși. Cu ajutorul unei astfel de comptabilități agricultorul nu este sedus, a face concluziuni false pe basa prisosului de bani, ce l'a aflat la sfârșitul anului, deoarece ori ce micșorare a inventariului viu sau mort. Memorialul resp. Cartea principală o arată. Bilanțul anual nu mai constă acum din o subtragere a sumei banilor cheltuiți din suma banilor primiți ci din o subtragere a sumei tuturor valorurilor (fie acestia bani sau muncă sau produse) consumați din suma tuturor valorurilor produși. Așa încât dacă se întreabă agricultorul pe sine: am lucrat eu preste an cu dobândă sau cu pagubă? bilanțul cărței principale îi răspunde cu exactitate la această întrebare.

Va urma.)

Sciri ultime.

(După „S. d. T. B.”)

Budapesta, 22 Noembrie n. Delegațiunea austriacă a acceptat ordinariul bugetului armatei cum s'a statorit de comisuni, respingând moțiunile de a se crea bataliune de geniu de sine stătătoare și introducerea unui al doilea căpitan călareț pro batalion.

La extraordinariu propunerea lui Wildmann, conform cărei înțelesul proiectului guvernului să cere votarea a 1,712.000 fl. pentru adaptarea puscilor Werdn pentru patrone mai tari, s'a primit, după desbatere mai îndelungată, la care au luat parte contele Bylandt și Andrassy, cu 30 contra 23 voturi.

London, 22 Noembrie n. „Pall-mal Gazette” anunță: Cabinetul a decis a convoca parlamentul în luna cea mai de aproape, spre a-i presenta scriptele privitoare la cestiunea afganică.

London, 22 Noembrie n. „Daily News” anunță: Afganii au părăsit în 21 l. c. noaptea Alimusjld, carea o au ocupat englezii în 22 l. c. dimineața. *)

*) Eri se telegrafase că Emirul din Afganistan n'a răspuns la ultimatul englez, din care cauză trupele englezesi indiane au primit ordin de a intra în Afganistan. Red. „T. R.”

Bursa de Viena

din 20 Novembre n. 1878.

Argint	100 —
Galbin	5 57 ¹ / ₂
Napoleon d'aur (poli)	9 33 ¹ / ₂
Valuta nouă imperială germană	57 80

Economic.

Sibiu, 19 Noembrie n. Pro hectolitru: Grâu fl. 5.40—6.20; Grâu secăreț fl. 4.50—5.10; Săcară fl. 3.60—4.—; Orz fl. 4.—; Ovăș fl. 1.80—2.20. Cucuruz fl. 3.—3.40; Mălai fl. 4.50—5.—; Cartofi fl. fl. 1.50—2. Semănă decăneță fl. 6.—; Mazere fl. 7.—; Linte fl. 8.—; Fasole fl. 4.50—; pro 50 chilo: Făină de pâne fl. 4.75; Slănină fl. 34; Unsore de porc fl. 34.—; Său brut pro 50 chilo: fl. 16.50; Luminări de său pro 50 chilo fl. 29.—; Său de Luminări fl. 24; Săpun fl. 21.—; Fân pro 50 chilo fl. 0.90—0.1.; Căneță pro 50 chilo fl. 29—31; Lemne virtuose de foc pro metru cubic fl. 3.20 Spirit pro grad 50—55 cr.; pro chilo: carne de vită 32—40 cr.; Carne de vișel —36 cr. carne de porc 40—50 cr.; carne de berbec 26—28 cr.; oue 10 de 25 cr.

Estras din făia oficală „Budapesti Közlöny.”

Licitațiuni: în 10 Dec. 1878 și 15 Ian. 1879 imobil. lui Petru Zegede în Uricari (jud. cerc. Hăgég); în 31 Dec. 1878 și 31 Ian. 1879 imobil. lui Ioan Strauss în Unedóra (trib. Deva); în 16 Dec. 1878

și 16 Ian. 1879 imobil. lui Laurențiu Mes-ter în Praid (jud. cerc. Odorheiul-sēc) în 28 Noemvre imobil. lui Ludovic Bo-rosnyay în Bia (jud. cerc. Sân Mărtin); în 23 Noemvre mobil. lui Ioan M. Bodir-nea în Beclian (jud. cerc. Făgăraș); în 14 Dec. 1878 și 14 Ian. 1879 realitățile lui Iosif Drăgiciu și soții (tribunalul Alba-Iulia); în 12 Decemvre imobiliile lui Ioan Man în Lăpușul-rom. (trib. Dej); în 14 Dec. 1878 și 18 Ian. 1879 imobil. lui Toma Rafilla în Căzânești (jud. cerc. Baia de Criș); în 2 Ian. și 6 Febr. 1879 imob. lui Timpezan în Alamor (trib. Sibiu); în 2 Dec. imobil lui Petru Svoboda în Simeria (trib. Deva); în 18 Dec. 1878 și 18 Ian. 1879 imobil. lui Petru Schuster în Noerich (tribunal Sibiu); în 9 Dec. imobil. lui Andreiu I. Obancia în Simon (trib. Brașov); în 14 Dec. 1878 și 14 Ian. 1879 imob. remasului după Petru Cerbes în Șercaia (jud. cerc. Făgăraș); în 13 Dec. 1878 și 13 Ian. imob. lui George Gabriel în Marpod (trib. Sibiu). —

Nr. 196.

3—3

CONCURS.

Pe baza ordinațiunii preavenabilului consistoriu arhiepiscopesc din 24 August a. c. Nr. 1461. B. pentru vacanta parochia Cârna de clasa a III în protopresbiteratul Sas-Sebeșului se publică de nou concurs până în 6 Decemvre a. c. în care și va fi și alegerea.

Emolumentele sânt:

1. Porțiunea canonică de 6 jugere 248 □ stg. grădină fănaț, și agru care aduc venit 70 fl.
 2. De la 185 familii câte o ferdelă a 16 cupe de cucuruz în grăunțe său o ferie de must a 8 cupe și tot de la atâtea familii câte o și de lucr cu palma fac 251 fl.
 3. Tote celelalte venit stolare regulate fac 186 fl.
- Suma 507 fl.

Doritorii de a îmbrățișa această parochia pre lângă aceea, că vor fi clerici absoluți și cântăreți buni au se posedă morală bună și cel puțin patru clase gimnasiale.

Fiind în conțelegere cu dl protopresbiter Ioan Tipeiu în Sas-Sebeș unde concurenții după înțelesul statutului organic au a-și așterne concurs-sele sale.

Cârna, 1 Noembrie 1878.

Comitetul parochial.

Roșu Jionuciu m. p.,
secretariu.

Anunțiu pentru domni!

Am onore a aduce la cunoștința onoratului public civil și militar că am deschis un

Salon de ras

în localitățile fostului stabiliment al domnului Schembera, pre care'l conduc în persónă.

Sperând că am totă încrederea în onoratul public, în decursul praței mele de 10 ani câștigate la D. Schöner-vetter, mă rog cu tot respectul de frecuentare. Promit onorațiilor domni mușterii servițiul ce mai prompt.

cu tot respectul

Nika.

[21] 1—3 Piața mică Nr. 17 (vis-a-vis de podul de fer).

Pentru Crăciun!

În tipografia arhiepiscopescă se află de vândare: At. Marian Marienescu, Balade prețul 1 fl. 5 cr. De acelaș autor, Colinde prețul 1 fl. 15 cr. De acelaș autor, Steua Maghilor sau cântece la nascerea Domnului Iisus Christos. Prețul 25 cr.

[22] 1—3